

**STUDIA IURISPRUDENTIAE DOCTORANDORUM
MISKOLCIENSIIUM**

**MISKOLCI DOKTORANDUSZOK
JOGTUDOMÁNYI TANULMÁNYAI**

Tomus: 13.

MISKOLC, 2014

Miskolci Egyetem
Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi
Doktori Iskola Kiadványsorozata

STUDIA IURISPRUDENTIAE
DOCTORANDORUM
MISKOLCIENSIIUM

MISKOLCI DOKTORANDUSZOK
JOGTUDOMÁNYI TANULMÁNYAI

Sorozatszerkesztő:
Stipta István

Kötetszerkesztő:
Stipta István

Technikai szerkesztő:
Lakos Zsuzsa

Kiadja:
Gazdász-Elasztik Kft.

Felelős kiadó: Veszta József

KÉSZÜL
A GAZDÁSZ-ELASZTIK KFT. NYOMDAÜZEMÉBEN
Felelős vezető: Barsi Tibor

ISSN 1588-7901

AZ ÁLLATVÉDELEMBEN RÉSZT VEVŐ SZERVEK

Bevezetés

Jelen tanulmány tárgya az állatvédelemben részt vevő szervek bemutatása, kezdve a közigazgatás központi szerveitől a helyi szerveken és kvázi-közigazgatási szerveken át egészen a civil szervezetek meghatározó szerepéig.

Fontos különbséget tennünk az állatvédelem és az állategészségügy között. Az állat-egészségügy nem más mint, az állattartással, az állatok tenyésztésével, szaporításával, levágásával, állatok etetésére szánt takarmány szállításával és forgalomba hozatalával összefüggő járványügyi, gyógyászati, állathigiéniai, állatvédelmi, szaporodásbiológiai és takarmányhigiéniai feladatok, állati eredetű élelmiszerrel, állati eredetű szaporító anyaggal, állati eredetű melléktermékkel, a zoonózisokkal és állatgyógyászati termékekkel kapcsolatos járványügyi és higiéniai feladatok, valamint az ezekkel kapcsolatos igazgatás, irányítás, szervezés, ellenőrzés, eszközellátás, továbbá az e feladatokkal összefüggő kutatást, képzést is magában foglaló tevékenységek összessége. Ezzel szemben az állatvédelem célja és lényege az állatok indokolatlan kínzásának, a velük való kíméletlen bánásmódnak a megakadályozása, illetve a lehető legkisebb mértékre szorítása, az életfeltételeik biztosításáról, valamint az állatfajok fennmaradásáról való emberi gondoskodás.

A tanulmányban az említett szerveknek kizárólag az állatvédelemben betöltött funkcióit, feladatait elemeztem, az állategészségügyi igazgatással kapcsolatos feladataikat terjedelmi korlát miatt nem vizsgáltam.

^{*} II. évf. nappali tagozatos doktorandusz, ME-ÁJK, Alkotmányjogi Tanszék, Témavezető: Dr. Paulovics Anita PhD egyetemi tanár.

1. A Vidékfejlesztési Minisztérium és intézményei

1.1. A Vidékfejlesztési Minisztérium

A minisztérium a közigazgatási tevékenység egyik legjelentősebb munkaszervezete, a miniszter munkaszerve. A minisztérium a kormány irányítása, felügyelete¹ alatt álló, központi szerv – illetékessége az ország egész területére kiterjed. A minisztérium a közigazgatás szervezeti rendszerében feladata tekintetében a különös hatáskörű vagy szakigazgatási szervek csoportjában helyezkedik el. A különös hatáskörű szervek meghatározott szakfeladatok ellátására jönnek létre, létrehozásuk alapja pedig a társadalomban ténylegesen kialakult munkamegosztás.²

A minisztériumokat több szempont szerint csoportosíthatjuk, amelyek közül a legcélszerűbb az ellátott feladat jellege szerinti osztályozás. Ezen osztályozás szerint a Vidékfejlesztési Minisztérium a kormány gazdaságpolitikáját valósítja meg.³ A Vidékfejlesztési Minisztérium több nagy szakterületet ölel fel: a vidékfejlesztéssel, az élelmiszerlánc-felügyelettel, a környezetvédelemmel, agrárgazdasággal kapcsolatos kormányzati intézkedések is a Vidékfejlesztési Minisztériumban születnek, illetve kerülnek szakmai előkészítésre.

A Vidékfejlesztési Minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) önálló jogi személyiséggel rendelkező központi államigazgatási szerv, amely – gazdálkodását tekintve – önállóan működő és gazdálkodó központi költségvetési szerv.⁴

A minisztériumot a miniszter a Kormány általános politikájának keretei között vezeti, az egyes szakterületek élén pedig az államtitkárok állnak.

A miniszter, mint a fejezet felügyeletét ellátó szerv vezetője gyakorolja és ellátja a jogszabályban részére meghatározott hatásköröket és feladatokat.

¹ Az irányítást és felügyeletet a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról 2010. évi XLIII. törvény 2-4. §§ definiálja.

² Torma András: *A közigazgatás központi szervei*, In: *Közigazgatási Jog 1. – Magyar Közigazgatási Jog Általános Rész 1. ME-ÁJK ÁTI*, Miskolc, Miskolci Egyetemi Kiadó, 2013. 151-152. o.

³ Uo.

⁴ 7/2012. (IV. 21.) VM utasítás a Vidékfejlesztési Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról melléklet 1. § (1) bekezdés.

A miniszter az állatvédelemért való felelőssége körében irányítja⁵ az állatok védelmével és kíméletével kapcsolatos hatósági feladatok ellátását.⁶

A miniszter a természetvédelemért és élelmiszerlánc-felügyeletért való felelőssége körében állat-egészségügyi feladatai keretében felel továbbá az állatok védelméért, e körben előkészíti különösen az állatok védelméről és kíméletéről, valamint az ahhoz kapcsolódó hatósági feladatokról szóló jogszabályokat, továbbá e tárgykörben felhatalmazás alapján miniszteri rendeleteket ad ki.⁷

A miniszter munkájának és feladatainak ellátása érdekében titkárság működik. A miniszter irányítja a titkársága vezetőjének tevékenységét.⁸

A miniszter feladatai között – mint láthatjuk – a kifejezetten állatvédelmet szolgáló feladatok kevésbé nevesítettek. Az állatvédelemmel kapcsolatos feladatokat a miniszter irányítása, felügyelete alatt álló szervek látják el.

1.2. Az Élelmiszerlánc-felügyeletért és Agrárigazgatásért Felelős Államtitkárság, mint az állatvédelemben részt vevő szerv

A minisztériumban:

- a) a közigazgatási államtitkár,
- b) a parlamenti államtitkár,
- c) a vidékfejlesztésért felelős államtitkár,
- d) az agrárgazdaságért felelős államtitkár,
- e) az élelmiszerlánc-felügyeletért és agrárigazgatásért felelős államtitkár,
- f) a környezetügyért felelős államtitkár működik.

Az államtitkárok:

- a) intézik a miniszter által számukra meghatározott egyedi feladatokat, ezen belül koncepciót és megoldási javaslatokat dolgoznak ki, kialakítják és képviselik a minisztériumi álláspontot,

⁵ Az irányítási kapcsolatról, illetve jogviszonyról, valamint az irányítás eszközeiről lásd: Torma András: *A közigazgatási szervek közötti viszonyrendszer, különös tekintettel az irányításra és felügyeletre*. Magyar közigazgatás, (54. évf.) 2004/8. 451-455. o.

⁶ 212/2010. (VII. 1.) kormányrendelet az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről 102. § (2) bekezdés.

⁷ 212/2010. (VII. 1.) kormányrendelet 97. § (5) bekezdés.

⁸ 7/2012. (IV. 21.) VM utasítás melléklet 6. §.

- b) a miniszter utasításainak megfelelően ellátják a minisztérium sajtóképviselését,
- c) közreműködnek a miniszter döntéseinek közpolitikai megalapozásában és azok végrehajtásában,
- d) a parlamenti államtitkárral együttműködve ellátják a miniszter feladat- és hatáskörét meghatározó rendeletben szereplő feladatokkal, összkormányzati, illetve ágazati felelősségi körbe tartozó teendőkkel kapcsolatos iránykijelölő, stratégiai munkákat, ágazati és részágazati stratégiák kialakítását,
- e) a minisztert helyettesítő jogkörükben, illetve a miniszter által átruházott hatáskörükben utasítást adhatnak az irányításuk alá tartozó helyettes államtitkárnak és
- f) ellátják mindazokat a feladatokat, amelyekkel a miniszter állandó vagy eseti jelleggel őket megbízza.⁹

Az állatvédelem mint szakterület az élelmiszerlánc-felügyeleti és agrárigazgatásért felelős államtitkárság feladat- és hatáskörébe tartozik.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti és agrárigazgatásért felelős államtitkárságot az élelmiszerlánc-felügyeletért és agrárigazgatásért felelős államtitkár irányítja,¹⁰ aki:

- a) egyben az országos főállatorvos, mely feladatkörében a jogszabályokban meghatározott, valamint a miniszter által átadott jogkörökben jár el, e minőségében helyettes országos főállatorvosként helyettese a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH) elnöke.
- b) élelmiszer- és takarmánybiztonsági válság esetén ellátja a nemzeti válságkoordinátori feladatokat,
- c) ellátja élelmiszerlánc-eseményekkel kapcsolatos ügyekben a miniszter jogszabályban meghatározott hatásköreit az állat-egészségügyi és élelmiszer-ellenőrző szolgálat, valamint a növény- és talajvédelmi szolgálat vonatkozásában.

Az élelmiszerlánc-felügyeletért és agrárigazgatásért felelős államtitkár irányítja a élelmiszerlánc-felügyeletért és agrárigazgatásért felelős helyettes államtitkár tevékenységét.

Az élelmiszerlánc-felügyeletért és agrárigazgatásért felelős államtitkár munkájának és feladatainak ellátása érdekében titkárság működik. Az

⁹ 7/2012. (IV. 21.) VM utasítás melléklet 9. §.

¹⁰ 2010. évi XLIII. törvény 3. §.

élelmiszerlánc-felügyeletért és agrárigazgatásért felelős államtitkár irányítja a titkársága vezetőjének tevékenységét.

Az élelmiszerlánc-felügyeletért és agrárigazgatásért felelős államtitkárt – ha nem a minisztert helyettesítő jogkörében jár el – akadályoztatása esetén az élelmiszerlánc-felügyeletért és agrárigazgatásért felelős helyettes államtitkár helyettesíti.

Az államtitkárságon belül a feladatokat három főosztály látja el: az Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztály, az Élelmiszer-feldolgozási Főosztály, az Erdészeti, Halászati és Vadászati Főosztály, amelyek vezetőjének a tevékenységét az élelmiszerlánc-felügyeletért és agrárigazgatásért felelős helyettes államtitkár irányítja.

Az állatvédelem mint szakterület jellemzően az Élelmiszerlánc-felügyeleti Főosztályhoz tartozik, amely:

- a) koordinációs feladatai körében felelős az állatvédelemi szakterületen a nemzeti szabályozás (jogszabálytervezetek, előterjesztések, tájékoztatók) szakmai egyeztetéséért;
- b) európai uniós és nemzetközi feladatai körében felelős az Európai Bizottság és Tanács szakbizottságaiban és munkacsoportjaiban való szakmai képviselői ellátásának megszervezéséért, a résztvevő szakértők munkájának koordinálásért az állatvédelemi szakterületeken;
- c) funkcionális feladatai körében:
 - ca) felelős az országos főállatorvos hivatali feladatainak koordinálásáért, valamint az állatvédelemi szakterülettel összefüggő feladatainak ellátásában való közreműködésért,
 - cb) felelős valamennyi támogatásra vonatkozó szakmai anyag állatvédelemmel kapcsolatos részének, valamint eljárásrendjének kidolgozásában való közreműködés ellátásának megszervezéséért;
 - cc) felelős a Magyar Állategészségügyi és Állatvédelmi Kódex Bizottság működéséért, és a titkári feladatok ellátásáért,
 - cd) közreműködik a nemzetközi egyezmények hatálya alá tartozó állatfajokkal kapcsolatos állatvédelmi feladatokban.

2. A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal szerepe az állatvédelemben

A NÉBIH központi hivatal, amely közigazgatási hatósági ügyben országos illetékességgel jár el.

A NÉBIH-t az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter irányítja.

A NÉBIH önállóan működő és gazdálkodó, az előirányzatok felett teljes jogkörrel rendelkező központi költségvetési szerv.

A NÉBIH felügyeleti szerve a Vidékfejlesztési Minisztérium.

A NÉBIH állatvédelemmel kapcsolatos szervezeti egysége az Állat-egészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság, amely szervezetileg három osztályra – a Járványügyi Osztályra, az Élőállat-kereskedelem Felügyeleti Osztályra és Állatvédelmi osztályra – tagozódik. Az Állat-egészségügyi és Állatvédelmi Igazgatóság többek között ellátja a járványügyi, állatvédelmi és az állati eredetű melléktermékekkel kapcsolatos központi igazgatási feladatokat.

A NÉBIH jogszabályban meghatározott közfeladatként közigazgatási jogalkalmazói, hatósági és törvényességi felügyeleti tevékenységet¹¹ folytat.

A NÉBIH elvégzi a szakágazati területek feladatait meghatározó jogszabályok által hatáskörébe utalt, különösen hatósági, szakhatósági, felügyeleti, engedélyezési, ellenőrzési, nyilvántartási, illetve szakmai igazgatási feladatokat, valamint ellát egyéb (megállapodásban, utasításban megállapított) szakmai feladatokat, gondoskodik szakmai továbbképzésekről és hatósági szakemberek képzéséről, közreműködik katasztrófavédelmi feladatok ellátásában, ennek keretében ellátja az állatvédelemmel, az állatjóléttel kapcsolatos feladatokat is.

A NÉBIH ellátja a szakmai szintű hazai és nemzetközi állatvédelmi kapcsolattartói feladatokat, szervezi az állami állatvédelmi feladatok végrehajtását, szakmailag előkészíti az állatvédelmi szabályozást, ellátja a jogszabályban meghatározott egyéb állatvédelmi feladatokat.¹²

A NÉBIH szakmailag felügyeli az állatok tartása során alkalmazandó állatvédelmi előírásokra vonatkozó iskolarendszeren kívüli hatósági

¹¹ A hatósági és törvényességi felügyeletről lásd: Kalas Tibor: *Irányítás, felügyelet, ellenőrzés a közigazgatásban*. In: Közigazgatási Jog 1. – Magyar Közigazgatási Jog Általános Rész 1. ME-ÁJK ÁTI, Miskolc, Miskolci Egyetemi Kiadó, 2013. 203-204. o.

¹² 22/2010. (II. 29.) kormányrendelet a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalról 10. §.

jellegű képzést és vizsgáztatást, és részt vesz a képzés tartalmi követelményeinek kidolgozásában és a képzés szervezésében.¹³

A NÉBIH az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvényben (a továbbiakban: Ávtv.) foglaltak végrehajtását feladat- és hatáskörében eljárva ellenőrzi.

2013. január 1-jétől négy hónaposnál idősebb eb csak transzponderrel megjelölve tartható. A transzponderrel megjelölt ebek adatait országos elektronikus adatbázisban (a továbbiakban: adatbázis) kell nyilvántartani az állat tartója és más személyek jogainak, személyi biztonságának és tulajdonának védelme céljából.

Az eb transzponderrel történő megjelöléséért legfeljebb háromezer ötszáz forint összeg kérhető az állat tartójától, amely magában foglalja a transzponder árát, a beültetés díját és az adatbázisba való regisztráció díját. Az adatbázisba történő regisztráció, valamint az adatbázisban regisztrált eb adatának megváltozása miatt történő adatmódosítás díjmentes.

Az adatbázist az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv működteti. E tekintetben a Kormány élelmiszerlánc-felügyeleti szervként a NÉBIH-t jelöli ki.

Az adatbázisnak az alábbi adatokat kell tartalmaznia, amelyeket a NÉBIH jogosult kezelni:

- a) az eb tulajdonosának nevét, címét,
- b) az ebtartó nevét, lakcímét, telefonszámát, elektronikus levélcímét,
- c) az eb fajtáját, nemét, születési idejét, színét, hívónevét,
- d) az eb tartási helyét,
- e) a beültetett transzponder sorszámát, a beültetés időpontját, a beültetést végző szolgáltató állatorvos nevét, kamarai bélyegzője számát,
- f) ivartalanított eb esetén az ivartalanítás időpontját, az ivartalanítást végző szolgáltató állatorvos nevét, kamarai bélyegzője számát,
- g) az eb oltási könyvének számát, az azt kiadó szolgáltató állatorvos nevét, kamarai bélyegzője számát,
- h) az eb veszettség elleni védőoltásainak időpontját,
- i) az eb veszettség elleni védőoltásai során használt oltóanyagot, annak gyártási számát, valamint az oltást végző szolgáltató állatorvos nevét, kamarai bélyegzője számát,

¹³ 334/2006. (XII. 23.) kormányrendelet az állatvédelmi hatóság kijelöléséről 2. § (8) bekezdés.

- j) a veszettség szempontjából aggályos eb megfigyelési státuszának tényét, időpontját,
- k) kisállat-útlevéllel rendelkező eb esetén az útlevél számát, kiállításának időpontját, a kiállító szolgáltató állatorvos nevét, kamarai bélyegzője számát,
- l) az eb veszélyessé minősítésének tényére és időpontjára vonatkozó adatot,
- m) elismert tenyésztő szervezet által törzskönyvezett eb esetén a származási igazolás másolatát.

Az adatbázisban szereplő adatok tulajdonjogot nem igazolnak.

A NÉBIH az állatba ültetett transzponder sorszáma alapján nyilvános hozzáférést biztosít az alábbi adatokhoz:

- a) az eb fajtájára, nemére, születési idejére, színére, hívónevére,
- b) az eb veszettség elleni védőoltásainak időpontjára,
- c) az eb veszélyessé minősítésének tényére és időpontjára vonatkozó adatokhoz.

Jogszámban meghatározott közfeladat ellátása érdekében a NÉBIH az adatbázishoz

- a) hozzáférést biztosít a települési, fővárosban a kerületi önkormányzat részére,
- b) hozzáférést biztosíthat bíróság, ügyészség, nyomozó hatóság és más közigazgatási szerv részére.

A korábbiakhoz viszonyítva a veszélyessé minősítési eljárásban új résztvevő, az ebek viselkedésében jártas szakértő, akinek eljárásba történő igénybevétele kötelező, illetve eshetőleges is lehet. Kötelező bevonni, ha az eb fizikai vagy pszichikai állapota alapján feltételezhető, hogy az embernek fizikai sérülést okozhat és ez a veszélyhelyzet kizárólag az eb veszélyesnek minősítésével hárítható el. Szintén kötelező e szakértő eljárásba történő bevonása, ha az eb ismételten nyolc napon túl gyógyuló vagy annál súlyosabb sérülést okozott embernek. Egyéb esetekben a sérülés keletkezésének kivizsgálása során szükség esetén vonható be az eljárásba.

Az ebek viselkedésének megítélésével kapcsolatos szakértői tevékenységet a NÉBIH engedélyezheti kérelemre. Az engedélyezésre, illetve az engedély visszavonására irányuló eljárás során a NÉBIH kikéri az Állatvédelmi Tanácsadó Testület és a Magyar Állatorvosi Kamara véleményét. Az engedélyt az kaphatja meg, aki:

a) állatorvos doktori képesítéssel és a képesítés megszerzésétől számított legalább öt éves szakirányú szakmai gyakorlattal rendelkezik vagy

b) legalább tízéves szakirányú szakmai gyakorlattal rendelkezik.

A kérelem tartalmi elemei a következők:

a) a kérelmező természetes személyazonosító adatai,

b) a kérelmező képzettségére vonatkozó információk.

A kérelemhez mellékelni kell továbbá:

a) az állatorvosi doktori képesítés meglétét tanúsító okirat hiteles másolatát,

b) a szakmai gyakorlati idő meglétét igazoló iratot, valamint

c) a szakmai működés részletes leírását tartalmazó iratot.

Az engedélyezéssel egyidejűleg a NÉBIH nyilvántartásba veszi a szakértőt, amely a szakértők természetes személyazonosító adatai tartalmazza, illetve a NÉBIH a honlapján közzéteszi a szakértői nyilvántartásban szereplő személy nevét, telefonos elérhetőségét, valamint elektronikus levélcímét.

A NÉBIH továbbá az állatvédelemmel kapcsolatban feladat- és hatáskörében eljárva a magatartás súlyához, ismétlődéséhez, és különösen az állatnak okozott sérelem jellegéhez, időtartamához igazodó mértékű állatvédelmi bírságot szabhat ki azzal szemben, aki tevékenységével vagy mulasztásával az állatok védelmére, kíméletére vonatkozó jogszabály vagy hatósági határozat előírását megsérti, vagy annak nem tesz eleget. Az állatvédelmi bírság kiszabására a NÉBIH-nek a magatartásról történt tudomásszerzését követő egy éven túl nincs lehetősége. Az elkövetéstől számított öt éven túl nem szabható ki bírság, kivéve, ha a magatartás jogszerűtlen állapot fenntartásával valósul meg. Ebben az esetben az elévülés mindaddig nem kezdődik meg, amíg a jogszerűtlen állapot fennáll.

3. Az Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság szerepe az állatvédelemben

A területi kormányhivatal a Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szerve, amelynek illetékességi területe az adott megyére, illetve a fővárosra terjed ki. A területi kormányhivatal törzshivatalból és

szakigazgatási szervekből és járási, illetve fővárosi kerületi hivatalokból áll, amelyek egy költségvetési szervet képeznek.¹⁴

Az Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság (a továbbiakban: ÉLBÁI) a fővárosi és megyei kormányhivatalok szakigazgatási szerve.

Az ÉLBÁI az Ávtv.-ben foglaltak végrehajtását feladat- és hatáskörében eljárva ellenőrzi, illetve állatvédelemmel kapcsolatos feladatkörében szakmailag felügyeli az állatok tartása során alkalmazandó állatvédelmi előírásokra vonatkozó iskolarendszeren kívüli hatósági jellegű képzést és vizsgáztatást, valamint részt vesz a képzés tartalmi követelményeinek kidolgozásában és a képzés szervezésében.

Az Ávtv. szerint állatot szőrméjéért tartani, tenyészteni, szaporítani csak az Ávtv. végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott fajok esetében és feltételekkel szabad. Az e szabályok megszegésével tartott állatot az ÉLBÁI elkobozza, majd – amennyiben állatkertben történő elhelyezésük nem megoldható – az állat tulajdonosának költségére gondoskodik az állat életének megengedett módon történő kioltásáról.

Kísérlet céljára az ÉLBÁI által engedélyezett állatot szabad felhasználni. Házasított állatfaj kóbor egyedét, valamint vadon befogott állatot kísérlet céljára felhasználni nem szabad, azonban az ÉLBÁI meghatározott feltételek fennállása esetén mentességet adhat e szabály alkalmazása alól.

Kísérleti célra állatot tenyészteni, szaporítani, beszállítani, tartani az ÉLBÁI engedélyével szabad és a kísérleti állatot tenyésztőt, beszállítót, tartót és a tenyésztő, tartó létesítményt is nyilvántartásba veszi az ÉLBÁI.

Az állatkísérlet engedélyezése iránti kérelmet az ÉLBÁI-nak kell elektronikus úton benyújtani, amely szerv az állatkísérlet végzését határozott időre engedélyezi, és nyilvántartást vezet a kísérlet végrehajtásáért felelős személyek nevéről, levelezési címéről és elektronikus levélcíméről.

Az ÉLBÁI az állatkísérletek végzéséről szóló jogszabályok, illetve a kérelemben foglalt és jóváhagyott feltételek, vagy az engedélyben előírtak meg nem tartása esetén az alábbi szankciókat alkalmazhatja:

¹⁴ Bodnár Norbert: *A közigazgatás területi-helyi szervei*, In: Közigazgatási Jog 1. – Magyar Közigazgatási Jog Általános Rész 1. ME-ÁJK ÁTI, Miskolc, Miskolci Egyetemi Kiadó, 2013. 167-169. o. (továbbiakban: Bodnár)

- a) A kísérlet végzését az észlelt hiányosság megszüntetéséig felfüggesztheti, illetve a kísérletre vonatkozó engedélyt visszavonhatja.
- b) Kötelezi az állattartót az észlelt hiányosságok kijavítására, illetve a jogsértés súlyától, a jogsértő állapot időtartamától, ismétlődésétől, és különösen az állatnak okozott sérelem jellegétől függően visszavonhatja a tartási engedélyt, és kötelezi az állattartót az állatállomány megfelelő elhelyezésére. Az elhelyezés eredménytelensége esetén az állat életét megengedett módon ki lehet oltani.
- c) Két éven belül történő ismételt megsértése esetén a kísérletre vonatkozó engedély visszavonásával egyidejűleg a kísérletet folytató személyt, illetve felhasználó létesítményt – az elkövetett szabályszegés mértékére figyelemmel – a további kísérletek végzésétől határozott időre, de legalább hat hónapra és legfeljebb három évre eltilthatja.

Az ÉLBÁI köteles az állat életének fájdalom nélküli kioltásáról gondoskodni, amennyiben az állat továbbélése megszüntethetetlen vagy csillapíthatatlan szenvedéssel járna és gyógyulása nem várható, továbbá

- a) az állat tartója ismeretlen, vagy
- b) vadon élő, nem vadászható állat esetében az egyed a szabadon élésre vagy fogságban tartásra alkalmatlan.

A Kormány az országos, illetve nemzetközi részvétellel tartott állatvásár, állatpiac és állatkiállítás tartásának engedélyezésére irányuló eljárásban első fokú eljárásban az ÉLBÁI-t, másodfokú eljárásban a NÉBIH-t szakhatóságként jelöli ki.

Az ÉLBÁI az alábbi állatvédelmi szankciókat alkalmazhatja:

- a) A NÉBIH-hez hasonlóan – feladat- és hatáskörében állatvédelmi bírságot szabhat ki.
- b) Az állattartástól való eltiltásról rendelkezhet, amelynek két esetét határozza meg az Ávtv. Ezek a következők:
 - ba) Az első esetben állatvédelmi bírság kiszabása mellett csak a kedvtelésből tartott állat¹⁵ tartásától lehet eltiltani az állattartót az alábbi konjunktív – együttes – feltételek fennállása esetén:

¹⁵ A kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról szóló 41/2010. (II. 26.) kormányrendelet 1. § (2) a) *kedvtelésből tartott állat*: a rendszertani besorolásától függetlenül minden olyan állat, amelyet nem kizárólag tudományos kutatás, állati eredetű termék előállítása, igavonás, teherhordás, természetvédelem, géntartalék- védelem és – eb és macska kivételével – közcélú bemutatás céljából tartanak, tenyésztének, forgalmaznak,

- ha az állatok védelmére és kíméletére vonatkozó jogszabály vagy hatósági határozat rendelkezését szándékosan vagy ismételten megszegi és

- ezzel állatának maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza és

- a kedvtelésből tartott vagy a jövőben tartandó állat jóléte állatvédelmi bírság kiszabásával és az állatvédelmi képzésen részvételre kötelezéssel sem biztosítható.

Az eltiltás időtartama 2-8 év, amelyet a jogsértés súlyától függően kell meghatározni.

bb) A második esetben szintén állatvédelmi bírság kiszabása mellett, de csak az érintett állatfaj tartásától lehet eltiltani az állattartót az alábbi konjunktív – együttes – feltételek fennállása esetén:

- ha az állattartó az állatok védelmére és kíméletére vonatkozó jogszabály vagy hatósági határozat rendelkezését szándékosan vagy ismételten megszegi és

- ezzel állatának maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza és

- a tartott vagy a jövőben tartandó állat jóléte állatvédelmi bírság kiszabásával és az állatvédelmi képzésen részvételre kötelezéssel sem biztosítható.

Itt hangsúlyozni kell, hogy nem kedvtelésből tartott állat tartásától való eltiltásról van szó.

Az eltiltás időtartama megegyezik az első esetben írtakkal.

c) Az állattartót az állatok tartása, egészségi állapota tekintetében rendszeres jelentéstételre kötelezheti, vagy az érintett állatfaj vonatkozásában tartási gyakorlattal rendelkező személy igénybevételére kötelezheti. E szankciók alkalmazására állatvédelmi bírság kiszabása mellett akkor kerülhet sor, ha:

- az állattartó nem kedvtelésből tartott állatot tart, és

- az állatok védelmére vonatkozó jogszabályokat vagy hatósági határozat rendelkezését szándékosan vagy ismételten megsérti, és

- ezzel állatának maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza, és

- az állatvédelmi képzésen részvételre kötelezéssel sem biztosítható.

továbbá az az állat, amelyet más kedvtelésből tartott állat táplálása céljából tartanak és szaporítanak, valamint a nem gazdasági céllal tartott haszonállat, és a vadászatra használt állat.

A kötelezettségeket a jogsértés súlyától függően 2-8 évig terjedő időtartamra lehet elrendelni. Ha az állattartó e kötelezettségeit megsérti, akkor az ÉLBÁI rendelkezhet az állattartástól való eltiltásról.

4. A járási hivatal és a jegyző szerepe az állatvédelemben

Fontos rögzíteni, hogy a járási hivatalok feladata a megyei szintnél alacsonyabb szinten intézendő államigazgatási feladatok ellátása. Ennek alapján a járási hivatalhoz került – többek között – a jegyző hatáskörébe tartozó ügyek egy része, így az állatvédelmi, állategészségügyi ügyek egy része is. A hatályos szabályozás alapján vannak olyan állatvédelmi feladat- és hatáskörök, amelyek – egyaránt – a jegyző és a járási hivatal feladat- és hatáskörébe tartoznak, illetve vannak olyanok, amelyek vagy a jegyző, vagy a járási hivatal feladat- és hatáskörébe tartoznak.

A járási hivatalok illetékessége az adott járás területére terjed ki.

A járási hivatal járási törzshivatalból és járási szakigazgatási szervekből áll. Az állatvédelmet érintő feladat- és hatáskörök egy része a járási hivatal törzshivatalához, másik része pedig a járási szakigazgatási szervhez, vagyis a járási állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző hivatalhoz tartozik.¹⁶ A továbbiakban ezeket vizsgáljuk.

4.1. A járási hivatal, mint törzshivatal és a jegyző mint általános állatvédelmi hatóság

Az Ávtv. felhatalmazta a Kormányt, hogy rendeletben állapítsa meg az állatvédelmi hatóság kijelölését, valamint az állatok nyilvántartásával kapcsolatos részletes feladat- és hatásköröket.

Állatvédelmi hatóságként a Kormány a jegyzőt, illetve a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatalát (a továbbiakban: járási hivatal) jelöli ki.

A jegyző, illetve a járási hivatal az állattartót az állat megfelelő és biztonságos elhelyezése, valamint szökésének megakadályozása érdekében meghatározott építési munka elvégzésére kötelezheti.

Ha a jegyző, illetve a járási hivatal az állatok kíméletének és az állatkínzás tilalmának megsértését észleli, illetve ezek megsértése miatt

¹⁶ Bodnár: 170-171. o.

hozzá bejelentés érkezik, köteles haladéktalanul eljárni, vagy a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság intézkedését kezdeményezni.

A jegyző, illetve járási hivatal az állatvédelmi és az állattartási szabályok megsértése esetén meghatározott cselekmény végzésére, tűrésére vagy abbahagyására kötelezheti az állattartót az állatok védelme érdekében. Az ezzel kapcsolatos határozatot, ha az természetvédelmi oltalom alatt álló állatot érint, a jegyző és a járási hivatal köteles közölni a természetvédelmi hatósággal is.

Az állattartás céljára szolgáló létesítmények elhelyezésére, építésére és karbantartására az építésügyi, az állategészségügyi, a környezet- és természetvédelmi, valamint a közegészségügyi jogszabályok rendelkezései az irányadók.

A járási hivatal, illetve a jegyző az állatvédelemre, valamint az állattartásra vonatkozó szabályok megsértése esetén az állattartást korlátozhatja, megtilthatja, kivéve a természetvédelmi oltalom alatt álló, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó állat tartását, mert ezen állatok tartásának korlátozása és megtiltása a természetvédelmi hatóság hatáskörébe tartozik, amelyet a járási hivatal, illetve a jegyző kezdeményez.

4.2. A járási hivatal, mint törzshivatal feladat-és hatáskörébe tartozó további állatvédelmi feladatok

A járási hivatal az Ávtv.-ben foglaltak végrehajtását feladat- és hatáskörében eljárva ellenőrzi.

A 4.1. pontban rögzítetteken túl a járási hivatal feladat- és hatáskörébe tartozik az állatpanzió és az állatmenhely létesítésének engedélyezése. A járási hivatal az engedély megadásával egyidejűleg nyilvántartásba veszi a szolgáltatót.

Az engedély akkor adható meg, ha

- a) az állattartás jogszabályban meghatározott feltételei tartósan és folyamatosan rendelkezésre állnak;
- b) a rendszeres állatorvosi ellátás biztosított;
- c) az állatotthon működtetése nem sérti a köznyugalmat;
- d) az állatotthon vezetője vagy a működési szabályzatban megjelölt felelős személy szakirányú végzettséggel rendelkezik.

Az Ávtv. az állatmenhely létesítésére és fenntartására vonatkozóan további feltételként írja elő a működési szabályzat csatolását és a tartós működtetéshez szükséges vagyoni fedezet biztosítását.

A járási hivatal az engedélyről, annak visszavonásáról tájékoztatást ad az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság részére, amely azt nyilvántartásba veszi. Az állatotthon létesítése engedélyezésére irányuló eljárásban, – az állat-egészségügyi szabályoknak való megfelelés kérdésében –, első fokú eljárásban az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság, másodfokú eljárásban a NÉBIH szakhatósággént jár el.

A járási hivatal – a NÉBIH-hez hasonlóan – feladat- és hatáskörében állatvédelmi bírságot szabhat ki.

4.3. A járási állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző hivatal feladat- és hatáskörébe tartozó állatvédelmi feladatok

A járási állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző hivatal (a továbbiakban járási állategészségügyi hivatal) feladat- és hatáskörébe az Ávtv. a veszélyes ebbé minősítést rendeli.

Veszélyes eb¹⁷ a járási állat-egészségügyi hivatal által – a veszélyesnek minősítést követő negyvenöt nap elteltével – kiadott engedéllyel, az abban előírt tartási feltételek betartása mellett tartható.

A járási állat-egészségügyi hivatal az engedélyezési eljárásban jogosult kezelni

- a) az eb tulajdonosának nevét és címét,
- b) az eb felügyeletét ellátó természetes személy (a továbbiakban: ebtartó) nevét, születési helyét és idejét, lakcímét, telefonszámát, elektronikus levélcímét,
- c) az eb tartási helyét,
- d) az eb fajtáját, születési idejét, nemét, színét, hívónevét,
- e) a transzponder sorszámát,
- f) az ivartalanítás időpontját,
- g) az eb egyéb egyedi jellemzőit.

A járási állat-egészségügyi hivatal ezen adatokról a veszélyes ebek hatékony azonosítása érdekében nyilvántartást vezet, amely adatokat az

¹⁷ Lásd: Jámbor Adrienn: *A „veszélyes eb” fogalmi változásai (a magyar jogban)*. Studia Iurisprudentiae Doctorandorum Miskolciensium, Miskolci Doktoranduszok Jogtudományi Tanulmányai 12. Gazdász-Elasztik Kft., Miskolc, 2013. 135-155. o.

eb elpusztulásától, elvesztésétől, valamint tulajdonosváltásától számított három évig kell nyilvántartani.

Az ebet veszélyesnek minősítő járási állat-egészségügyi hivatal a veszélyesnek minősítés tényét nyolc napon belül köteles bejelenteni a transzponderrel megjelölt ebek adatait nyilvántartó országos elektronikus adatbázis működtetőjének, azaz a NÉBIH-nek.

A járási állat-egészségügyi hivatal a tartási engedélyben előírt biztonságos tartási feltételek teljesülését az engedélyben megjelölt határidő lejártával, de legkésőbb a tartási engedély kiadásától számított harminc nap elteltével, az eb ivartalanításának és egyedi megjelölésének megtörténtét a tartási engedély kiadásától számított harminc nap elteltével ellenőrzi.

4.4. A jegyző feladat- és hatáskörébe tartozó állatvédelmi feladatok

A jegyző az Ávtv.-ben foglaltak végrehajtását feladat- és hatáskörében eljárva ellenőrzi.

A 4.1. pontban foglaltakon túl, a jegyző az önkormányzat illetékességi területén tartott veszélyes állatokról nyilvántartást vezet, amely a következő adatokat tartalmazza:

- a) az állat tulajdonosának és tartójának nevét és címét,
- b) az állat azonosítását szolgáló adatokat,
- c) az állat tartási helyének adatait,
- d) az állat fajtát, fajtaját, esetleges egyedi azonosításra szolgáló adatait,
- e) az állattartás kezdetének és megszűnésének időpontját,
- f) az állattartásra vonatkozó hatósági határozatok számát, kibocsátójának megnevezését, továbbá
- g) a veszélyes állat országba való behozatala esetén az állat származási (előző tartásának) helyét.

A település jegyzője kérheti a járási állat-egészségügyi hivataltól az eb egyedi veszélyessé minősítését. Amennyiben a település jegyzője (fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzője) arról értesül, hogy az eb sérülést okozott, arról köteles írásban értesíteni a sérülés keletkezésének helye szerint illetékes járási állat-egészségügyi hivatalt.

A jegyző – a NÉBIH-hez hasonlóan – feladat- és hatáskörében állatvédelmi bírságot szabhat ki, valamint az ÉLBÁI-hoz hasonlóan rendelkezhet az állattartástól való eltiltásról.

Az Ávtv. szerint, ha az állattartó az Ávtv.-ben, illetve a külön jogszabályban foglalt rendelkezéseket nem, vagy nem megfelelően teljesíti és ezáltal az állat vagy ember egészségét súlyosan veszélyezteti, az jegyző az állat tulajdonosának költségére elrendelheti – a feltételek biztosításáig – az állat megfelelő helyre való szállítását és a várható tartási költségek tulajdonos általi megelőlegezését. Amennyiben ezen együttes feltételek bekövetkeznek, a jegyző előír egy időpontot, ameddig az állattartónak gondoskodnia kell a jogszabályszerű állattartási feltételek biztosításáról, és azok teljesítéséig az állatot megfelelő helyre elszállítja – ezalatt gyepmesteri telepet vagy állatmenhelyet kell érteni – és a várható tartási költségek megelőlegezését rendeli el. Ha az állattartó a feltételeket teljesíti az előírt időpontig, akkor részére az elszállított állatot vissza kell szolgáltatni, ellenkező esetben az állat elkobzásáról rendelkezik a jegyző. A jegyző gondoskodik az állat tulajdonjogának átruházásáról, ha ezt jogszabály kizárja vagy az eredménytelen, az állat végleges elhelyezéséről. Az állat a korábbi tulajdonosának, illetve korábbi tartási helyére nem adható ki. Ha az állat végleges elhelyezése csak rendszeres költségráfordítással biztosítható, a korábbi tulajdonos a jogsértés súlyától, ismétlődésétől függően legfeljebb tizenkét hónapra jutó költség fizetésére kötelezhető. Az elhelyezés eredménytelensége esetén – hat hónap elteltével – az állat életét megengedett módon ki lehet oltani.

Az Ávtv. értelmében a települési – a főváros belterületén a fővárosi – önkormányzat kötelező feladata a település belterületén a kóbor állatok befogása. Az így befogott kóbor állat – amennyiben a befogástól számított tizenöt napon belül a kóbor állat tulajdonosa nem válik ismertté – az állam tulajdonába kerül. Az állatvédelmi hatóság gondoskodik az állat tulajdonjogának átruházásáról, ha ezt jogszabály kizárja, vagy az eredménytelen, az állat végleges elhelyezéséről. Az elhelyezés eredménytelensége esetén – a külön jogszabályban meghatározott időtartam elteltével – az állat életét megengedett módon ki lehet oltani. Ha a kóbor állat tulajdonosa ismertté válik, a tulajdonos köteles az állatot visszavenni, valamint a befogásával és elhelyezésével kapcsolatos költségeket megtéríteni. Ha a tulajdonos az állatot nem veszi vissza, vagy az állat egészségét súlyosan veszélyeztető tartási körülmények miatt az állat a tulajdonos részére nem adható ki, az állatvédelmi hatóság – az addig felmerült költségek megtérítésére való kötelezés mellett – az állatot elkobozza, ezt követően gondoskodik az állat tulajdonjogának átruházásáról, ha ezt jogszabály kizárja vagy az eredménytelen, az állat

végleges elhelyezéséről. Ha az állat végleges elhelyezése csak rendszeres költségráfordítással biztosítható, a korábbi tulajdonos a jogsértés súlyától, ismétlődésétől függően legfeljebb tizenkét hónapra jutó költség fizetésére kötelezhető. Az elhelyezés eredménytelensége esetén – a külön jogszabályban meghatározott időtartam elteltével – az állat életét megengedett módon ki lehet oltani.

5. Az állatvédelmi törvényben és végrehajtási rendeletében meghatározott hatósági feladatcsoportok összefoglaló táblázata

Feladat	Hatóság
1. az általános állatvédelmi hatóság	jegyző, járási hivatal
2. az eb veszélyesnek minősítése	járási állat-egészségügyi hivatal
3. az állatkísérletek engedélyezése	élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóság (ÉLBÁI)
4. a törvényi rendelkezések megtartásának ellenőrzése feladatkörükben (45/A. §)	jegyző, járási hivatal, Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) és az ÉLBÁI
5. a veszélyes állatfajok egyedein tartásának engedélyezése	jegyző
6. az állatvédelmi bírság kiszabása	jegyző, járási hivatal, Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH), ÉLBÁI és a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség
7. az állatpanzió és állatmenhely (állatotthon) létesítésének engedélyezése	járási hivatal
8. az állattartástól eltiltás	jegyző, ÉLBÁI
9. az ország őshonos növény-, illetve állatvilágára ökológiai szempontból veszélyes állatokkal kapcsolatos eljárások	környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség

10. az állatkert létesítésének és üzemeltetésének engedélyezése	környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség
11. az állat életének fájdalom nélküli kioltásáról gondoskodás, amennyiben az állat továbbélése megszüntethetetlen vagy csillapíthatatlan szenvedéssel járna és gyógyulása nem várható, továbbá a) az állat tartója ismeretlen, vagy b) vadon élő, nem vadászható állat esetében az egyed a szabadon élésre vagy fogságban tartásra alkalmatlan.	ÉLBÁI
12. a befogott kóbor állat tulajdonjogának átruházása, végleges elhelyezése, életének megengedett módon való kioltása	jegyző
13. a szőrméjükért tenyésztett fajok tartása, elkobzása, állatkertben történő elhelyezése, vagy az állat életének megengedett módon való kioltása	ÉLBÁI
14. cirkuszi menaszéria létesítésének és működtetésének engedélyezése	járási hivatal
15. állatvásár, állatpiac üzemeltetésének engedélyezése (55/2009. (III. 13.) Korm. rendelet 4. §)	jegyző DE! az országos, illetve nemzetközi részvétellel tartott állatvásár, állatpiac és állatkiállítás tartásának engedélyezésére irányuló első fokú eljárásban az ÉLBÁI, a másodfokú eljárásban a NÉBIH szakhatóságként jár el.

6. A közterület-felügyelet szerepe az állatvédelemben

A települési önkormányzat közterület-felügyelet, illetőleg közterület-felügyelő útján gondoskodhat a közterületi rend és tisztaság védelméről, a tömegközlekedési eszközök használati rendjének fenntartásáról, az önkormányzati vagyron védelméről.

Közterület-felügyeletet képviselő-testület hozhat létre a polgármesteri (főpolgármesteri) hivatal belső szervezeti egységeként, önálló költségvetési szervként vagy költségvetési szerv belső szervezeti egységeként. Közterület-felügyeletet több önkormányzat társulások formájában is működtethet.

Az önkormányzat a közterület-felügyelet megalakítás előtt jogszabályban meghatározott együttműködési megállapodást köt a rendőrséggel.

A feladatkörében eljáró felügyelő hivatalos személy. A felügyelő jogosult és köteles a közterületen ellenőrizni a jogszabályban előírt kötelezettségek megtartását, jogszabálysértés esetén eljárást kezdeményezni, vagy a jogszabályban meghatározott intézkedést megtenni. A felügyelőnek a tevékenység folytatására, valamint az intézkedésére való jogosultságát a rendőrség által kiadott szolgálatteljesztési igazolvány igazolja.

A felügyelő a jogszabályban meghatározott feladatait a felügyelet illetékességi területén látja el.

A felügyelő eljárására az ügy jellegétől függően a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló,¹⁸ illetőleg a szabálysértésekről szóló törvény¹⁹ rendelkezéseit kell alkalmazni.

A felügyelet feladata széleskörű, nem elsődlegesen állatvédelmi jellegű, de közreműködhet állategészségügyi és ebrendészeti feladatok ellátásában.

Budapest Főváros Közterület-felügyelete ebrendészeti feladatok ellátása keretében Állategészségügyi Szolgálatot működtet. A Felügyelet Állategészségügyi Szolgálat osztály jogállású szervezeti egység,

¹⁸ 2004. évi CXL törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól.

¹⁹ 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről.

vezetője a szervezési igazgatóhelyettes közvetlen irányítása alá tartozó, osztályvezető jogállású köztisztviselő.²⁰

Az Állategészségügyi Szolgálat feladatai:

- a) a főváros belterületén a házasított állatfajok kóbor egyedeinek befogásával, őrzésével, új gazdához juttatásával vagy ártalmatlanná tételével kapcsolatos feladatok ellátása;
- b) az állategészségügyi hatóság rendelkezésére a veszettségre illetve veszettség fertőzősége gyanús húsevő emlősállatok kilencven napos megfigyelése.²¹

Az Állategészségügyi Szolgálat szolgáltatásai:

- a) az elkobzott és a továbbtartani nem szándékozott ebnek és macskának a Budapest Főváros Közterület-felügyelete Állategészségügyi Szolgálatán történő díjmentes átvétele;
- b) bejelentésre a továbbtartani nem szándékozott ebnek és macskának a tulajdonos lakásáról történő díjmentes elszállítása, illetve térítési díj ellenében a helyszínen elaltatása és az állattetem elszállításáról, ártalmatlanná tételéről való gondoskodás;
- c) állattetem térítés ellenében történő átvétele, ártalmatlanításáról gondoskodás;
- d) befogott gazdátlan, vagy kobzott állat, leadott állat új gazdához juttatása;
- e) az embert mart, veszettség szempontjából aggályos húsevő emlősállatok tizennégy napos megfigyelése térítési díj ellenében.²²

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 143. § (4) bekezdés d) pontja lehetőséget biztosít a helyi önkormányzatok képviselő-testületeinek arra, hogy rendeletben szabályozzák az öngondoskodás és a közösségi feladatok ellátásához való hozzájárulás, továbbá a közösségi együttélés alapvető szabályait és elmulasztásának jogkövetkezményeit. A helyi önkormányzatok élve e törvényi felhatalmazással, rendeleteikben szabályozhatják az állattartásra vonatkozó magatartási szabályokat is, amelyek megszegése vagy megsértése, betartásának vagy betartatásának elmulasztása közigazgatási bírságot vonhat

²⁰ Budapest Főváros Közterület-felügyelete Szervezeti és Működési Szabályzat IV. fejezet 70.

²¹ Budapest Főváros Közterület-felügyelete Szervezeti és Működési Szabályzat II. fejezet 10.

²² Budapest Főváros Közterület-felügyelete Szervezeti és Működési Szabályzat II. fejezet 11.

maga után. A közterület-felügyelő a Ket.²³ alkalmazásával ellenőrizheti az ebtartással kapcsolatos jogszabályok és rendelkezések betartását és helyszíni bírságot szabhat ki, ami inkább az ebtartó ellen irányul, mint az eb ellen, sőt bizonyos esetekben az eb védelmét szolgálja.²⁴

7. Az Állatvédelmi Tanácsadó Testület állatvédelemben betöltött szerepe

Az Ávtv. szerint a miniszter az állatvédelmi hatósági feladatok ellátásának elősegítésére, valamint a társadalmi részvétel biztosítása érdekében szakértői testületet hoz létre. A testületben biztosítja az érintett szakmai szervezetek és a bejegyzett országos állatvédő egyesületek részvételét.

Az Állatvédelmi Tanácsadó Testületről a 10/1999. (I. 27.) FVM rendelet rendelkezik. Az Állatvédelmi Tanácsadó Testületben (a továbbiakban: Tanácsadó Testület) való részvételre a miniszter a következő személyeket kéri fel:

- a) a környezetvédelmi miniszter,
- b) az egészségügyi miniszter,
- c) a gazdasági miniszter,
- d) az oktatási miniszter,
- e) a Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: Akadémia) elnöke,
- f) az állatorvostudományi egyetem rektora,
- g) az agrártudományi egyetemek rektorai,
- h) az orvostudományi egyetemek rektorai,
- i) a tudományegyetemek rektorai,
- j) a Magyar Állatorvosi Kamara,
- k) a Magyar Állattenyésztők Szövetsége,
- l) a laboratóriumi állattenyésztők szervezete,
- m) a Magyarországi Gyógyszergyártók Országos Szövetsége (a továbbiakban: Gyógyszergyártók Szövetsége), valamint

²³ 2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól.

²⁴ Paulovics Anita: *Állatvédelem az EU jogharmonizáció tükrében*, Virtuóz Kiadó, 2002. 165. o. (továbbiakban: Paulovics 2002.)

n) a bejegyzett országos állatvédő szervezetek által e tisztségre jelölt személyeket.²⁵

A környezetvédelmi, az egészségügyi és az oktatási miniszter, az állatorvostudományi egyetem rektora, az agrártudományi egyetem rektorai, az orvostudományi egyetem rektorai, a tudományegyetemek rektorai, a Magyar Állatorvosi Kamara, a Magyar Állattenyésztők Szövetsége, a laboratóriumi állattenyésztők szervezete egy-egy főt, az Akadémia és a Gyógyszergyártók Szövetsége három-három főt delegálnak, valamint a bejegyzett országos állatvédő szervezetek – az általuk meghatározott módon – együttesen három főt választanak, és delegálnak a Tanácsadó Testületbe.²⁶

A Tanácsadó Testület tagja – a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium képviselőjében – a miniszter által e tisztségre kinevezett köztisztviselő.²⁷

A Tanácsadó Testület évente négyszer ülésezik, feladata pedig az állatvédelemmel kapcsolatos feladatok végrehajtásának elősegítése, valamint az állatvédelem szerepének és jelentőségének terjesztése.²⁸

A Tanácsadó Testület saját tagjai közül Állatkísérleti Tudományos Etikai Tanácsot választ, amelynek feladata az állatkísérletekkel kapcsolatos feladatok véleményezése. Az Etikai Tanács véleményezi:

- a) az állatkísérletek engedélyezése iránt benyújtott kérelmeket,
- b) az engedélyezett állatfajoktól eltérő fajú állatok kísérletre való felhasználásának engedélyezését,
- c) a különösen nagy fájdalommal járó kísérleteket, valamint
- d) a külön jogszabályban meghatározott egyes állatfajok felhasználása iránti kérelmeket, amennyiben azok nem regisztrált tenyészetből vagy beszállítótól származnak.

Az Etikai Tanács üléseit a szükséghez képest tartja oly módon, hogy a megjelölt kérelmek kellő időben elbírálhatóak legyenek.

Az Etikai Tanács kilenc tagú testület, amelynek tagja az élet-tudományokban szerzett felsőfokú diplomával rendelkező személy lehet.

²⁵ 10/1999. (I. 27.) FVM rendelet az Állatvédelmi Tanácsadó Testületről 2. § (1) bekezdés

²⁶ 10/1999. (I. 27.) FVM rendelet 2. § (3)-(4) bekezdés.

²⁷ Bistei Attila – Paulovics Anita: *Az állatvédelemben részt vevő szervek*, Ügyészek lapja, 2003/1. 50. o.

²⁸ Zolán Ödön: *Az állatvédelem jogi rendje*. KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2000. 171. o.

Az Etikai Tanács elnökét saját tagjai közül választja, ügyrendjét maga állapítja meg, amelyet a miniszter hagy jóvá.

Az Etikai Tanács különösen indokolt esetben külső szakértőt vehet igénybe. Az Etikai Tanács tagjait, valamint a külső szakértőket titoktartási kötelezettség terheli a tudomásukra jutott kutatási, tudományos, illetve gyártási titoknak minősülő adatok tekintetében.²⁹

Az Etikai Tanács működéséről évente beszámol a Tanácsadó Testületnek.

A Tanácsadó Testület és az Etikai Tanács működésének feltételeiről a miniszter gondoskodik.

8. A Magyar Állatorvosi Kamara, mint kvázi-közigazgatási szerv állatvédelemben betöltött szerepe

A közigazgatási hatósági jogalkalmazás elsősorban az államigazgatási szervek feladata. Az állam azonban a közigazgatás más intézményeit is feljogosíthatja közigazgatási hatósági tevékenység ellátására.

A közigazgatási feladattal felruházott szervek kizárólag a végrehajtó-rendelkező tevékenységük gyakorlása során mintegy közigazgatási szerveknek (quasi közigazgatási szerv) tekintendők, ezért e szervek végrehajtó-rendelkező tevékenységét el kell határolnunk az alaptevékenységtől, amely a szervek jellegét egyébként meghatározza.³⁰

A közigazgatási feladatok átruházására nem közigazgatási szervekre két nagy területen kerülhet sor. Az egyik terület az, amikor az állam közintézményeket – köztisztviselőket és közalapítványokat – jogosít fel a közigazgatási feladat ellátásával. A másik terület pedig az, amikor az állam egyéb szerveket (pl. a Magyar Nemzeti Bankot, vagy természetes személyeket) jogosít fel a közigazgatási feladat ellátásával.³¹

„A köztisztviselők önkormányzattal és közjogi jogi személyiséggel rendelkező, közigazgatási hatásköröket gyakorló atipikus közigazgatási szervek, melyek esetén a közhatalom gyakorlása ugyanúgy demokratikus legitimitációt kíván meg az Alkotmány, mint az államigazgatási helyi

²⁹ Paulovics (2002.): 162-163. o.

³⁰ Kalas Tibor: *A közigazgatási szerv*. In: *Közigazgatási Jog 1. – Magyar Közigazgatási Jog Általános Rész 1.* ME-AJK ÁTI, Miskolc, Miskolci Egyetemi Kiadó, 2013. 95. o.

³¹ Paulovics: *Az államigazgatási ügy intézésére feljogosított egyéb szervek az Áe. tükrében*, Magyar Közigazgatás, (50. évf.) 2000/2. 92-93. o. (továbbiakban: Paulovics (2000))

önkormányzati szervek esetén.”³² A közttestület a tagok önkormányzata, azaz tagsági jogviszonyon alapul, amelyet kizárólag törvény hozhat létre, szüntethet meg, illetve törvény jogosíthat fel közigazgatási feladattal.³³

Berényi Sándor szerint az alábbi közttestület-típusok különböztethetők meg:

- a szakmai kamarák,
- a gazdasági kamarák,
- a Magyar Tudományos Akadémia,
- az államigazgatás gazdasági feladatait átvevő közttestületek,
- a hegyközségek,
- a kisebbségi önkormányzatok,
- a sport-közttestületek,
- az önkéntes tűzoltóságok.³⁴

A közttestületek között kiemelkedő jelentőséggel bírnak a szakmai kamarák, amelyek fő feladata egyrészt a közellenőrzés, „...mely egy adott szakma szakmai szabályainak megállapításával, azok betartása ellenőrzésével és a szabályok megszegése esetére irányadó felelősség megállapításával függnek össze. A másik alaptípus a közfeladatok között valamilyen tevékenység (hatósági) engedélyezése vagy közreműködés a tevékenység államigazgatási hatósági engedélyezésében.”³⁵

A Magyar Állatorvosi Kamara (a továbbiakban: MÁOK) az állatorvosok önkormányzattal rendelkező, közfeladatokat és általános szakmai érdek-képviselési feladatokat ellátó közttestülete.³⁶

A kamarák többsége kényszertársulás, mert meghatározott foglalkozás gyakorlására csak a kamrai tagok jogosultak. Így a kamarába való tagfelvétel, valamint a tagság megszüntetése közigazgatási hatósági határozat, amellyel szemben jogorvoslattal lehet élni.³⁷ A MÁOK-ról szóló törvény értelmében a tagfelvételt és a praxisengedély iránti kérelmet elutasító döntést határozatba kell foglalni, és a kérelmező részére meg kell

³² Patyi András: *Kvázi-államigazgatási szervek*. In: Patyi András – Varga Zs. András: *Általános Közigazgatási jog (az Alaptörvény rendszerében)*, Dialóg Campus Kiadó, Budapest – Pécs, 2012. 331. o. (továbbiakban: Patyi)

³³ Paulovics (2000): 93. o.

³⁴ Berényi In: Fazekas-Ficzere: *Magyar közigazgatási jog*, 2005, 106-108. o. Hivatkozva: Patyi: 333. o.

³⁵ Patyi: 334. o.

³⁶ 2012. évi CXXVII. törvény a Magyar Állatorvosi Kamaráról, valamint az állatorvosi szolgáltatói tevékenység végzéséről 1. § (1) bekezdés.

³⁷ Paulovics (2000): 93. o.

küldeni. A kérelmező az elutasító határozat ellen annak kézhezvételétől számított harminc napon belül fellebbezhet.

A MÁOK a feladatait területi szervezetei és országos szervezete útján látja el, amelyek fölött a vidékfejlesztési miniszter az agrárpolitikáért való felelőssége körében gyakorol törvényességi felügyeletet.³⁸

2009-ben a MÁOK létrehozta Az Állatorvosok az Állatvédelemért Alapítványt (a továbbiakban: alapítvány), amely hozzájárul a hazai állatvédelem fejlődéséhez, és amelynek célja:

- a) a korszerű állatvédelem elméleti alapjainak és elveinek meghonosítása,
- b) a Magyarországon működő állatvédelmi szervezetek és állatotthonok szakértői támogatása,
- c) a Magyarországon működő állatvédelmi szervezetek és állatotthonok pénzügyi támogatása annak érdekében, hogy a befogadott állatok folyamatos és szakszerű állategészségügyi ellátása a napi munkavégzés szerves részévé váljon,
- d) a magán-állatorvosi tevékenységet végző állatorvosok, állategészségügyi szolgáltató intézmények állatvédelmi, állatjóléti tevékenységének támogatása, fejlesztése,
- e) az állatok jólétének, a korszerű állatvédelmi elveknek megfelelő állattartási módszerek megvalósításának elősegítése nagyüzemi állattartó telepeken,
- f) tanintézmények segítése annak érdekében, hogy a korszerű állatvédelem alapelveinek elméleti és gyakorlati oktatása az általános iskolai és a középiskolai oktatás alapvető része lehessen.

Záró gondolatok

Összességében megállapítható, hogy az állatvédelemben résztvevő szervek köre meglehetősen szerteágazó. Az államigazgatási szervek körében központi, területi és helyi szinten is találhatunk olyan szervezeteket, amelyek feladata kapcsolódik az állatvédelemhez. Az önkormányzati szervezeteknek ugyancsak vannak állatvédelmi hatásköreik.

Az állatvédelem jelenlegi szervezeti rendszere részben az utóbbi évek közigazgatási szervezeti reformjának eredményeként alakult ki, másrészt

³⁸ 212/2010. (VII. 1.) kormányrendelet.

szerepet játszott benne az állatvédelmi törvény – és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok – módosítása is. Elsősorban ez az indoka annak, hogy a témához közvetlenül kapcsolódó szakirodalom egyenlőre rendkívül szűkös. Munkámban ezért elsősorban a jogszabályok elemzésére támaszkodtam. Azt, hogy a jelenlegi állatvédelmi hatásköröket gyakorló szervek hatékonyan fogják-e ellátni feladatukat – az állatok védelmét – a jövőbeni jogalkalmazói gyakorlat vizsgálata alapján lehet majd megállapítani. Véleményem szerint a feladat- hatáskörök részbeni átalakítása, finomítása elkerülhetetlen lesz, egyebek között a párhuzamos hatáskörök kiküszöbölése érdekében. Az azonban bizonyos, hogy az utóbbi években az állatvédelemmel foglalkozó szervezeti rendszer átfogó reformja komoly lendületet vett, ami remélhetően a korszerű, hatékony állatvédelem irányába egy fontos lépés.

Felhasznált irodalom

1. Bistei Attila – Paulovics Anita: *Az állatvédelemben részt vevő szervek*, Ügyészek lapja, 2003/1. 41-55. o.
2. Bodnár Norbert: *A közigazgatás területi-helyi szervei*, In: Közigazgatási Jog 1. – Magyar Közigazgatási Jog Általános Rész 1. ME-ÁJK ÁTI, Miskolc, Miskolci Egyetemi Kiadó, 2013. 167-171. o.
3. Kalas Tibor: *Irányítás, felügyelet, ellenőrzés a közigazgatásban*, In: Közigazgatási Jog 1. – Magyar Közigazgatási Jog Általános Rész 1. ME-ÁJK ÁTI, Miskolc, Miskolci Egyetemi Kiadó, 2013. 203-204. o.
4. Kalas Tibor: *A közigazgatási szerv*, In: Közigazgatási Jog 1. – Magyar Közigazgatási Jog Általános Rész 1. ME-ÁJK ÁTI, Miskolc, Miskolci Egyetemi Kiadó, 2013. 95. o.
5. Paulovics Anita: *Gondolatok a közigazgatási szerv hallgatásáról*, Jogtudományi Közlöny, 2000. évi 3. szám 82-90 o.
6. Paulovics Anita: *Az államigazgatási ügy intézésére feljogosított egyéb szervek az Áe. tükrében*, Magyar Közigazgatás, (50. évf.) 2000/2. 92-97. o.
7. Paulovics Anita: *Állatvédelem az EU jogharmonizáció tükrében*, Virtuóz Kiadó, 2002. 93-175. o.
8. Paulovics Anita: *Jogorvoslat és jogerő a magyar közigazgatási eljárásjogban*, Jogtudományi Közlöny, 2009/9. 357-369. o.

9. Sipos László: *Az állatvédelem, a civil szféra és az ügyészség*, Ügyészek lapja, (9. évf.) 2002/2. 23-28. o.
10. Patyi András: *Kvázi-államigazgatási szervek*, In: Patyi András – Varga Zs. András Általános Közigazgatási jog (az Alaptörvény rendszerében), Dialóg Campus Kiadó, Budapest – Pécs, 2012. 329-334. o.
11. Torma András: *A közigazgatás központi szervei*, In: Közigazgatási Jog 1. – Magyar Közigazgatási Jog Általános Rész 1. ME-AJK ÁTI, Miskolc, Miskolci Egyetemi Kiadó, 2013. 151-152. o.
12. Torma András: *A közigazgatási szervek közötti viszonyrendszer, különös tekintettel az irányításra és felügyeletre*, Magyar közigazgatás, (54. évf.) 2004/8. 449-460. o.
13. Zoltán Ödön: *Az állatvédelmi törvény után*, Magyar jog, 1999/4. 220. o. 215-222. o.
14. Zoltán Ödön: *Az állatvédelem jogi rendje*, KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest, 2000. 171. o.

Felhasznált jogszabályok

1. 2012. évi CXXVII. törvény a Magyar Állatorvosi Kamaráról, valamint az állatorvosi szolgáltatói tevékenység végzéséről
 2. 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
 3. 2010. évi XLIII. törvény a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról
 4. 2004. évi CXL törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól
 5. 1999. évi LXIII. törvény a közterület-felügyeletről
 6. 1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről
 7. 212/2010. (VII. 1.) kormányrendelet az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről
 8. 334/2006. (XII. 23.) kormányrendelet az állatvédelmi hatóság kijelöléséről
 9. 245/1998. (XII. 31.) kormányrendelet a települési önkormányzat jegyzőjének az állatok védelmével, valamint az állatok nyilvántartásával kapcsolatos egyes feladat- és hatásköeiről
 10. 10/1999. (I. 27.) FVM rendelet az Állatvédelmi Tanácsadó Testületről
-

SUMMARY

Public administration bodies involved in animal protection

On the whole, there is a considerable variety of administrative bodies involved in animal protection. Several central, regional and local bodies of public administration have responsibilities in connection with animal protection. Local governments are also competent in certain animal protection issues.

On the one hand the current organizational system of animal protection is the result of the recent public administration reform, and on the other hand it has also been influenced by the amendment of the Animal Protection Act and related legislation. This is the primary reason for the scarcity of scientific publications directly related to this topic. As a result of this, my work is primarily based on the analysis of legislation. Whether administrative bodies currently having competence in animal protection will perform their tasks (i.e. animal protection) effectively, is to be determined by examining future law enforcement practices. In my opinion responsibilities and competencies will unavoidably have to be restructured and refined, partly to eliminate the duplication of competences. However it is clear that in recent years the comprehensive reform of the organizational system of animal protection has gained momentum, which will hopefully prove to be a step towards modern and effective animal protection.
